

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուկարիոյ համար	12 ֆր.
սարեկան	6 "
վեցամսեայ	6 "
Արասահմանի համար	15 "
սարեկան	8 "
վեցամսեայ	8 "
Ամերիկայի համար	3 սյր.
սարեկան	1.50 "

Մանուգլան տղը սուս ջին երեսին համար 40 ս. իսկ վերջին երեսին համար 20 սանթրիմ է. երեսին աւելի անգամներու համար 20 0/0 զեղչ կը յայն :

Վառնայի համար ձեռքի 10 սանթրիմ

ՉԱՐՄԱՆ

ՄԱՐԿԻ ԱԶԳԱՔԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹ ԶՈՐԵՔՇՈՒԹ ԵՒ ՇԱՐՄԱՐ ՕՐԵՐԸ

Նախկին և նորա զրկեյ իւրադրութեան հասցիին

Редакция на вѣстникъ "Шаржумъ" Варна

Redaction du journal "Char oum" (Bulgarie) Yarna

Պուկարիոյ համար ձեռքի 15 ՍԱՆԹՐԻՄ

Արասահմանի համար ձեռքի 20 ՍԱՆԹՐԻՄ

Գրութիւնք և ս յեց տրուի

«ՇԱՐՄԱՆ» Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲԱԺՆԵԳԻՆԸ ՊԵՏՐ ՎԱՆՈՒԿ ՎՃԱՐԷ

ԻՒՍՏ ՄԻԱՊԵՏԱԿԱՆ ՍԵՄ ԻՇԽԱՆԻ ՎԵՐՁԸ

Փետրվարի շուրթին. Մոսկովայում ռուսի հարուստով, փողոցի մէջ, կտոր կտոր եղաւ մեծ իշխան Սէրգէյ Ալէքսանտրովիչ, կայսեր սմենայեան գիմնական հօրեղբայրը, և զգոհութիւնները գազանաբար խեղդելու ամենամեծ խորհրդատուն :

Քուրթ մեծ իշխանների մէջ Սէրգէյը ամենից բանապետականն էր, և լինելով ցարի քենակալը աւելի մտիկից հսկողը, նոյնիսկ սպանալիքներ կարգադրը խեղճուկ նիկոլայի գլխին :

Ու ռուս յեղափոխականները անտարբեր չէին կարող մնալ դէպի այդ մեծ իշխանը, որի հրամանով և խորհուրդներով հազարաւոր անմեղ ռուսներ կոտորվեցին, և ներքին գործոց նախարար ու Պետերբուրգի արտակարգ նահանգապետ նշանակվեցին այնպիսի արարածներ, որոնք այդ արիւնհարու մեծ իշխանի հրամանով պէտք է շարժէին և ներքուստ, արտաքուստ բղկուած խեղճ ռուս ժողովրդի, մատաղ երիտասարդութեան, ազատամիտ ինտելիգենցիայի դահիճները հանդիսանային :

«Պարտքը վճարումով է գեղեցիկ» ասում է ռուսական առածը : Ու ռուս յեղափոխականները իրենց պարտքը վճարեցին այդ մեծ իշխանին. նրա մարմինը կտոր կտոր անելով, և կնիքը ու զանակներին որը թողնով, ինչպէս որ ինքը իշխանը թողել էր որը բազմաթիւ ռուս մայրերի եւ զաւակների :

Պէտք է սպանութիւնից յետոյ և առաջ, Ռուսիայում զեռ այսպիսի քաղաքական սպանութիւն աւելի չէ ունեցել, որ այնքան մեծ գոհունակութիւն պատճառէր ռուս ազատ մտածող տարրին որչափ այս մեծ իշխանի սպանութիւնը : Ռուս մամուլն անգամ ներկայումս կարողանում է յայտարարել որ—թէեւ այդ ձեւ

սպանութիւնից զգուշ են, բայց զոհին ցաւակցելու պատճառներ էլ չկան :

Խեղուս նիկոլայ ցարն էլ, ըստ սպանութեան քստմեցուցիչ տրուած պատճառները անցնելուց յետոյ գոհունակութիւն զգայ որ ազատվեց իր գլխին կանգնած շար հրեշտակից, որը միայն կոտորել, կոտորել էր Ֆլչչացում իր ականջին :

Այս սպանութեան ձեւը քստմեղի է, բայց միթէ քստմեղի չէ՞ր երբ տանջվում և կոտորվում էին մատաղ օրիորդները, երիտասարդները և մանուկները բանտերում, կնուտի տակ, մեծ քաղաքների մայրերի վրայ : Միթէ ռուսական շատ ազնիւ մատաղ գլուխների ուղեղները չէ՞ն շաղ ընկել մայրաքաղաքների մայրերի վրայ, չեն բաժանվել իրենց կրողների մարմիններից :

Այս, «Պարտքը վճարումով է գեղեցիկ» ու ռուս երիտասարդութիւնը փաստում է որ ինքը հաւատարիմ է մնացել իր երկրի այդ աւանդական նշանաբանին :

ՎԱՐՈ

ՆՐԿՐԻ ԽՈՇՈՐ ՄՐՑԱԿԻՑՆԵՐ

«Ռեզիլ» հանդէսը իր փետրվարի գրքին մէջ ընդարձակ յօդուած մը հրատարակած է Անգլիոյ և Ռուսիոյ քաղաքականութեան ու անոնց Ասիոյ մէջ ունեցած մրցումի մասին :

Յօդուածագիրը կըսէ,—գարեւրու ընթացքին մէջ Անգլիա և Ռուսիա հսկայական կռիւ կը մղեն Ասիոյ մէջ առաջնակարգութիւնը գրաւելու համար : Շատ զիւրիւն է փաստել թէ ինչ որ պատահած է այդ երկու մեծ ժողովուրդներուն կեանքին մէջ, բացի ներքին խռովութիւններէն, ամենքն այլ միջոց այլոց և հասարակական տագնապները ու շատ ուրիշ անցքեր որոնք ըստ երեւոյթի ոչ մէկ առնչութիւն չունին այդ մեծ մաքառումին հետ—օրինակ Մակեդոնիոյ կոտո

րածները, թրանսվալի պատերազմը—կապկապուած են Ասիոյ մէջ գերիշխանութիւն ձեռք բերելու հսկայական խնդրին հետ : Այս վայրկեանիս Անգլիո—Ռուսական մրցումը ամեն ժամանակե աւելի սուր կերպարանք առած է : Մայրաքոյն Արեւելքի մէջ կատարուող ողբերգութեան բեմին ետեւը ուրիշ գաղտնի ողբերգութիւն մը կը խաղցուի Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ :

Յետոյ յօդուածագիրը կը փաստէ որ մինչեւ օրս այդ երկու երկիրներուն իրենց ազդեցութիւնը տարածելու համար ձեռք առած միջոցները արամագծօրէն իրարու հակառակ էին : Անգլիան, ինչպէս և սկզբները միայն վաճառականական գաղութներ կը հիմնէր, անոր տիրապետողներ վաճառականներն էին. ան չէր գիտեր պատերազմական ուժին, ինչպէս միշտ կընէր ռուսը :

Անգլիոյ համաշխարհային քաղաքականութիւնը հիմնուած է «բաց դուռերու» սկզբունքին վրայ. և քանի որ ռուսական տիրապետութիւնները միշտ և ամեն տեղ հաւասար են «դոց դուռներու» քաղաքականութեան, ու անոր ընդարձակումը և ասիական ընդարձակ նահանգներու տիրապետումը վերջին տասնարկներու մէջ անգլիացիներու աչքին բաւական խոշոր վտանգ մըն էր իրենց երկրին ապագայ անտեսութեան համար : Անգլիացիներու խռովութիւնը խոշոր շափերու հասար 1900 ին : Ռուսիան գրաւեց Մանչուրիան, յաջողեցաւ մեծ ազդեցութիւն ձեռք բերել Բէքինի և Սէուլի արքունիկներուն վրայ ու գաղտնի ճամբաներով զրեթէ ապահովցուց իր գերիշխանութիւնը մարզի բուրգայական աշխարհին վրայ :

Այս պայմաններուն հանդէպ Անգլիա չէր կրնար ձեռք բերել ծալած նստիլ ու Ռուսիոյ գիւնադիտական և քաղաքական գերիշխանութիւնը տապալելու համար չը պիտի մրցեր վաճառականական սիստեմով :

Ռուսական իշխանութեան ընդարձակման դէմ պէտք է կառուի այն միջոցներով, ինչով որ ինքը կօգտուի : Անգլիա պէտք զգաց քաղաքական, գիւնադիտական և պատերազմական եռանդուն ձեռնարկութիւններու :

Լօրտ Գրզըն և անգլիական իմբէրիալիստները այդպէս կը բացատրեն հնդկական կայսրութեան վերջին երկու տարուան ձեռք առած պատերազմական և տիրապետական գործունէութիւնը :

Ջարմանալի է որ Անգլիան, զրեթէ հասարակապետական երկիր մը, իր այդ նոր քաղաքականութեան զեղք յանձնել է մարդու մը, որը թէ իր նկարագրով և թէ իր արտակարգ իշխանութիւնով կատարեալ միապետ մըն է : Աւելի արտակարգ է ան, որ Անգլիան ինքը այդ տեսակ ձեռնարկէ մը, որ իր գոյութեան կը վերաբերի, հետեւ կը կենայ և Հնդկաստանն է որ անոր շահերը կը պաշտպանէ :

Անգլիան Ասիոյ մէջ այլեւս չի բռնեց որչ պարլամենտական և ոչ ալ անգլիական քաղաքականութիւն. նա կը ձգտի հնդկական իմբէրիալիզմը իրականացնել, որուն կուսակից կը հանդիսանայ լօրտ Գրզըն :

Հնդկաստանը գրուած է տիրապետական գործունէութեան կեդրոնին մէջ և ատով է որ Ռուսիոյ զգալի հարուած պիտի հասցնուի : Ռուսիան Ասիոյ մէջ այդպիսի կենդրոն մը չունի, որուն շուրջը կարեւոր համախմբուիլ ռուսական Ասիան : Ասիոյ մէջ գոյութիւն ունին մտաւոր կենդրոնէն հետեւ ընկած սնկապ կալուածներ զորս իրարու կապելու համար ոչ մէկ բան կայ : Այս տեսակետով Անգլիան բոլորովին տարբեր դիրք ունի :

Վերջին տարիները Գրզըն և Գրիշէր կրցին Հնդկաստանի այդ գիրքէն օգտուիլ և զլիաւոր գրածերը իրագործել այն մեծ ձեռք բերին, որը պիտի ամրացնէ Անգլիոյ գերիշխանութիւնը Ասիոյ մէջ :

Աֆղանիստանի մէջ, որը Հնդկաստանը կը պաշտպանէ ուսուական թուրքաստանէն անդրիացիք արդէն բարեկրօնութիւն հաստատեցին և շուտով այդ երկրին հովանաւորութիւնը ձեռք պիտի բերեն: Թիբէթի արշաւանքը լմնացաւ ու ոչնչացաւ ուստնեան արգելափակումը բուրախականներու մէջ, իսկ Աֆղանիստանը բարձրացաւ Չինաստանի մէջ, որը ճակատագրականօրէն պիտի յառաջացնէ Հնդկական հովանաւորութիւնը բուստայականներու սուրբ տեղերուն վրայ:

Այս ամէնը մասը կը կազմեն այն հսկայական խնդրին որուն լուծումը յանձն առած են Գրգըն և Քիշներ:

ՌՈՒՍ ՍԱՍՈՒԼԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԱՐԵՆԱՐՁԻՆ, ԱՌԹԻՒՒ

Բեթերպուրկի նոր սպասարանի թերթի նախնի Տնի հետեւեալը կը գրէ պատերազմին առթիւ:

Այսօր, յունվար 26, տարեգարհն է պատերազմի յայտարարման: Տարի մըն է որ Մանչուրիոյ գաշտերուն և բլուրնե, բուն վրայ կը թափին մեր եղբայրներուն արիւնը, իսկ ասֆիլիզներուն և քողաքներուն մէջ կը տեղան արցունքի հեղեղներ: Ո՛ր են մեր Բորթ Արթուրը, Տանին... մեր ժողովրդին փառասիրութեան թանկագին խաղալիքները: որոնք միլիոններ, միլիոններ կարծէին մեր յախտենայէն անօթի գիւղերուն համար: Ո՛ր է մեր սար-

Ա. ԱՄՖԻՏԵԱՏՐՈՎ

ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՊԵՎԼՈՎ: Ա

(Տոնախմբութիւն)

Գրագիտի յիշողութիւններէն: Ամրան արկածներ քաւակակ ստորինակ հաւատարմութեան մեջ

(Թարգմ. ուսուցիչից)

11

Բ.

(Շար. նախորդ քիւն)

—Ձե եզրայր մասնեցիս Բուրուներն նայելով, զու այստեղ, օրիորդի մօտ արժէք չունես, բոլորովին և կասկածելի է թէ երբեքից պէտք է ունենաս:

Վիկտորիա Պավլովնան ուրախ ուրախ շարունակում էր:

— Բեզ հետ, Վանիլյա, ներիք չեմ համարուի: Առաջինը արիւրձակ չը կայ, երկրորդը զու գեռ շատ երիտասարդ ես ինձ համարելու համար:

սափելի նաւատորմիզը, որ քիչ առաջ անյաղթելի կը կարծուէր ոչ թէ միայն բարեկամներու այլ և Ռուսիոյ թշնամիներուն համար: Ի հարկէ միայն մենք չենք որ զոհեր կուտանք պատերազմին և կը շարձարուինք: Կը տանջուի և ձաքոնը, սակայն ան գոնէ գիտեմք թէ ինչու կը տանջուի և կը տեսնայ իր զոհողութիւններուն արդիւնքը:

Իսկ այսուհետեւ մեզի ի՞նչ կը մնայ... խաղաղութիւն, հաշտութիւն, ինչ որ ալ ըլլայ: Կըսեն մէկ քանիները — յաղթութիւն, յաղթութիւն—ինչ որ ալ արժեւայ, կըսեն ուրիշները:

«Անոնք որ խաղաղութիւն կուզեն, շատ ազէկ պիտեն որ ներկայ պայմաններու մէջ կառավարութիւնը չի կրն սը հաշտութիւն կնքել և միայն ժողովուրդն է որ առանց Ռուսիոյ պատւին դպչելու, կրնայ վերջ դնել այդ դժբաղդ և անպատակ պատերազմին:

«Իսկ անոնք, որք պատերազմ կուզեն, կը գիտակցին արգեօք որ այս պայմաններուն մէջ փափագելի յաղթութիւնը անկարելի է, ինչպէս և շուտափոյթ հաշտութիւնը, և միայն ժողովուրդը եթէ ուզենայ պատերազմը շարունակել, կրնայ և յաղթանակ տանիլ: Կը գիտակցոր՞ն անոնք որ պատերազմ մը յաղթական վերջ ունենալու համար պէտք է որ ժողովրդային ըլլայ: Ներկայ պայմաններուն մէջ միտեսակօրէն անկարելի է թէ հաշտութիւնը և յաղթանակը. և բուն ատոր մէջն է որ կայանայ ամբողջ եղբրականութիւնը Ռուսիոյ ներ-

կայիս տարած րոպէին: Այսուամենայնիւ մեզի յաղթութիւն պէտք է: Բայց ինչպէս զայն ձեռք բերենք, կըսեն մեզի: ատոր համար պէտք է որ զազրին ներքին խռովութիւնները:

Այդպէս թող լինի. ճշմարտութիւն է որ միութիւնը ուժ է, բայց միայն ժողովրդային հիացումն է որ յաղթանակի կը հասցնէ, որը այս պայմաններու մէջ գոյութիւն չունի: Բայց ատոր հետ միասին մենք խորապէս համոզուած որ ենք միայն Ռուսիոյ քաղցկան ստրկութիւնէն ազատուիլը իրօք պիտի ջնջէ ներքին խռովութիւնները, կուրծերու թեթեւ արթնցնէ ժողովրդային թմրած ուժերը: Պատուաւոր հաշտութեան մը համար իրապէս միզի յաղթութիւն պէտք է, յաղթութիւնը ժողովրդային Ռուսիոյ իրեն թշնամի Ռուսիոյ գէմօ թող խորապիւրի գարեւոր նախապաշարունակները որոնք կը ճնշեն երկիրը, և ընդհանուր եռանդով մրացած Ռուսիան պիտի կարենայ նոր զոհերու գնով, կամ առանց ատոր, յարգալի և արժանաւոր հաշտութիւն մը կնքել: Ինչ կը հաւատանք ռուս ժողովրդին կենսական ուժերուն: Երբք ատոր համար է որ զմեզ Ռուսիոյ աներքին թշնամիները կը հռչակեն:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԵՆ

«Նիւստր-Ներ» Բարիքի հրատարակութեան Բեթերպուրկի Թղթակիցը տեսակցութիւն ունենալով զանիւր նախագահ Ուրիէի հետ:

Մարդի Գլուխ էր պատուով: Երբ եմ արկալի քաղաքից գիւղ եմ ընկնում, մի քիչ շփուրում եմ, կարծես հարուստ գիւղական օդից:

Գաղափարում եմ մտածել և միայն ապրում եմ, տեսնում եմ, շնչում եմ հոտաւում և հրապուրում ծառերի տակ, փափուկ խոտի վրա պարկեղքներու, նստեցի ժայռի մօտ, խնայող գիրքը գրպանիցս հանեցի երկու, երեք երես թերթիցք: Եւ յետոյ խնայող գիրքը ձեռքիցս ընկաւ և այստեղ, ինքնիքն թաւոտ մամուրի վրա ընկաւ, և թռչնիկները, որոնք զլիտի վերելում ցատկաւում և աղմուկում էին, յանկարծ սկսում են հեռուում ցատկաւում, իրար անցնել իսկ մօտս: չը գիտեմ ինչի՞ և ո՞րտեղից զուրս է ցըցվում խմբագրութեան քարտուղարի պեւոր մօրուքը և տխուր ձայնով ասում ինձ:

— Բայց, տեղակաբեր Բլազովիչինս կին Յարուսոյէ սէլօի մէջ պատահած անձնասպանութեան համար տեղեկութիւն չէ բերել և պատճառաբանում է որ երկաթուղու համար փող չունէր: Իսկ գրասենեակն էլ գոց է եղել:

— Քանի անգամ, ողբերգական եղանակով սկսում եմ ես, արթնելով կաղնիի կեղեւի հարածից, որ շատ ճիշտ կերպով ճակատիս մէջ տեղեկութեամբ Գլուխի վրայում կանգնած:

վերջինիս հետեւեալ խօսքերը հրատարակած է. «Ճշմարիտ է որ ես կողմ քաղաքական կեանքէն բոլորովին քաշուիլ: Մինչեւ օրս ազ չընեմ լուս պատճառ ան է որ ինձ յանջնուած են ազգային կարեւոր գործեր: Կայսրը շատ բարեհաճ կը գտնուի դէպի ինձ և ան ալ խաղաղութեան կուսակից է: Ի հարկէ ես ալ հաշտութեան կուսակից եմ, բայց Ռուսիոյ պատիւը ամեն բանէ վեր պէտք է ընդունիլ: Ես ու եւ տարաբան վճարման դէմ եմ: Այն լազար Թեմալի իշխանները հակառակ են հանրապետեան՝ բոլորովին անհիմն է:

«Նեօօէ Վրէժիա» Թերթին խմբագիր Սուվորինը խօսելով ուսական համաժողովի մասին՝ հետեւեալը կը յայտնէ. «Զեմակի համագումարին բացատրելիք խնդիրները այնքան վեհ կարեւորութիւն ունին, որ անհրաժեշտութիւնը կը զգացուի այդ խնդիրները նախօրք քննուին մասնաւորապէս կազմուած յանձնախումբի մը կողմէն, որ պիտի կազմուած ըլլայ խմբագիրներէն, պետական անձնաւորութիւններէ և մասնաւորներէ: Ներկայացուցիչներու սխալեցին տաղիւն փորձը պէտք չէ որ այնչողութեան մասնուրի, ժողովին պիտի մասնակցեն վաճառականութեան, երկրագործութեան, սրհետի, գիտութեան և այլն ներկայացուցիչները: Կարելի է որ ժողովին մէջ ազգային կուսակցութիւններ կազմուին, ճիշտ լանտիան ալ պէտք է որ մասնակցի ժողովին մասնակցելու համար ռուսական լեզուի գիտութիւնը անհրաժեշտ պիտի ըլլայ: Եթէ հարկը հարմար մարդ մէկ պատգամաւոր մը ընտրէ, ժողովը գոնէ 1400 մարդէ պիտի կազմուի:

Նոյն Թերթը կը հաղորդէ որ Մուկուայի Զեմալովօն յունվար 31ին ար-

ւած է Վիկտորիա Պավլովնան և ծիծաղում է: Նրա դէմքը դեղին, սափ փալփուլով մէջ, կարծես ծած լինի արեւի ճառագայթ: Այստեղի փոսերը ցատկաւում են... ամաչելով վեր եմ կենում:

— Ներեցէք, Աստու սիրուն, կարծեմ ես:»

— Այ թէ մտածեցիր ներողութիւն խնդրել: Ենթոյն արեւը, միթէ հող չունեմ, Բայց ձեր կողբը կը յոգնեն և վերջը կը ցաւեն: Ես ձեզ նրա համար արթնացրի, որ սպառը ուսածը ժամանակն է... Ինչէք աչքերդ վրաս չուր:

— Այսօր զարդարված էք: Վիկտորիան անտարբերութեամբ նայեց իր զարդարուն և խաչաքաղէ բաճկոնի վրա, ըստ երեւոյթի Պարիզից բերված:

— Այո, պղնձի եմ Արինան ստիպեց հագնել: չը գիտեմ թէ ով է բերել անւանակողութեան ասթիւ:

Գուք արցե՛ք:

— Դժբաղդաբար ոչ:

— Ա, ես մտաջել եմ, զուք ինչ օր աւելի կարեւոր գործ էք կատարել: Ժողովին անց Վիկտորիան: Գոնէ Արինան պահանջում էր որ ձեզ առանձնապէս մեծսի գրեմէ թէ ինչի չը գիտեմ, բայց փոխանակ գրելու ես ձեզ պարզապէս կասեմ մերսի: Ինչ

ՆԱԿԱԿԱՆՈՒԹ

Քեհրան. — Մ. Վ. Ձեր շրկած 87 ֆրանքը ստացուած է, եւ 12 ֆրանք յանձնուած վիպակներով խորհրդաթեան:

— Սօֆիա. — Մ. Ա. 8 ը. 20 սանդ. յանձնուած է Որբախնամին:

— Ֆիլիպէ. — Ա. Գ. յայտարարութեան գինը դուք կարող էք որոշել. մնացորդ բաժնեկիները շուտով գանձեցէք եւ շրկեցէք:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ը

Փետրվար 6ին Պոլսէն կը հեռագրեն որ ժէնէրալ Շթոսէլ Պոլիս հասնելով, Սուլթանի խնդրանաց համաձայն օր մը հոն կեցեր է: Սուլթանը պալատական արարողագրեւ ի պահանջ փաշան շրկելով Շթոսէլի քով զայն շնորհատրեւ եւ Օսմանիէյի ադամանդապարզ շքանշանը նուիրել է: Շթոսէլ Ս. Նիքոլա նաւով մեկնելու է զէպի Թէոդոսիա, ուր պիտի սպասէ եղբւր մինչեւ իր դատին սկսիլը:

— Փետր, 5ին Պոլսէն կը հեռագրեն որ թուրք պուլկարական յարաբերութիւնները աղէկ են: Երկու պետութեանց միջեւ պատերազմի վախ չըկայ:

— Փետր, 2ին Պոլսէն կը հեռագրեն որ Նէյիս իւլ իսլամի եւ Սուլթանի քարտուղար Իզէթ քաշայի միջեւ ընդհարում տեղի ունեցեր է զեպանական թրջութեան համար գրոջմաթուղթի տուրք (պահանջ) ունենալու պատճառով:

Իզէթ փաշան յաջողութեւ Սուլթանէն իրատէ ստանալ մետաքսի եւ ալի տուրքը բարձրացնելու համար, մինչդեռ Նէյիս իւլ իսլամը հակառակած էր այդ բանին: Այդ տուրքերը կը հաւաքուին «Գէտ պիւպլիքի» կողմէն: Նէյիս իւլ իսլամը Իզէթը կը մեղադրէ որ վերջինս կը ձգտի պետութիւնները թշնամացնել թուրքիոյ հետ:

— Ելեւմտական շրջանակներու մէջ կը խօսուի թէ միանգամայն փոխառութիւն պիտի կնքուին թէ Անգլիոյ եւ թէ Գերմանիոյ մէջ, ամեն մէկ փոխառութիւնը 100 միլիոն ֆրանք:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սօֆիայէն մինչեւ Վառնա եւ Ռուսչուք ննջարան եւ ճաշարան վակօններ սկսուելեն գործածուելի:

— Սէրպէյ իշխանի մահուան առթիւ պուլկար մամուլը շատ խիստ լեզու կը գործածէ:

— Ալի, լուցկիի մասին ստեղծուած մոծորական նոր օրէնքը

արդէն սկսուել է գործադրուիլ: — Աւստրիական կառավարութիւնը բոլորքեր է պուլկարական մոծորովի գէմ:

— Ամբողջ Պուլկարիոյ մէջ վերջին օրերս տեղացած ձիւնի պատճառով շատ անգեր հալորդակցութիւնը դադարած էր:

— Շատ մը քաղաքներու մէջ գտնուող Մակեդոնական ընկերութիւններ շնորհակալական հեռագիրներ շրկելու են Լօնտօնի մէջ գտնուող Պալքանեան կօմիտէին վերջերս տեղի ունեցած մեծ միթիւնկին առթիւ:

ԻՌԻՍԻԱ

Փետրվար 7ին Մոսկուայէ կը հեռագրեն թէ մեծ իշխան Սէրգէյ, կայսեր հօրեղբայրը գացեր էր իբրեւան Աստուածամօր տաճար աղօթելու, անկէ վերջն ալ պատմական Մուզէյումը, որպէս զի բրօթեւորներուն իմացնէ, որ կարգադրութիւն ընեն համալսարանը բանալու: Ատկէ վերագառնալու ատեն, Նիկօլեան գրուները անցան պահուել, ումը նեւեւով զինքը կտոր կտոր ըրեր են:

Իշխանը մահէն երկու օր առաջ յեղափոխական կուսակցութեան նամակով մը իր մահուան վճիռը ընդունել է:

Կըսուի թէ քանի մը օր առաջ իշխանուհուն ալ նամակով մը հաղորդուել է որ ամուսնուն հետ մէկտեղ դուրս չելլայ, որովհետեւ ամուսինը մահուան գատապարտուած է:

Ռուսը նետողը ձերբակալուած է եւ շատ գոհ մնացեր է որ իշխանուհին կառքին մէջ չէ գրտնուել: անունը չի յայտնել: քայքայ իր կատարած գործին յաշտութեան համար շատ գոհ է:

— Յարը իշխան Սէրգէին ըսպանման լուրը առնելուն պէս քանի մը վայրկեան խօսել չէ կրցեր, Յարուհին ուշաթափ եղեր է:

— Ռուսիոյ մէջ Սէրգէյ իշխանին մահը ցաւակցութիւն չէ առաջ բերեր:

— Յարուհին իր Տարմշտատ ճամբորդելը յետաձգեր է, վախնալով որ այդ ճամբորդութեամբ Յարին վարկը պիտի կտորուի:

— Ժէնէրալ Թրէբով խոստացեր է յեղափոխութիւնը խղզել:

— Բեթերսպուրկի մէջ լուր տարածուած է որ հայր կարօն կրկին Բեթերսպուրկ վերադարձեր է եւ նոր խոշոր ցոյց մը կը կազմակերպէ:

— Սէրկին սպանուողը յայտարարած է որ ինք կատարած է յեղափոխական կուսակցութեան գործադիր վարչութեան հրամանը:

— Կը վախցուի որ Սէրգէյ իշ-

խանի թաղման հանգէսի ատեն խառնակութիւններ տեղի ունենան:

— Ժէնէրալ Կրինպէրկ Բեթերսպուրկ հասնելով արգէն ցարէն ընդունուել է եւ հաւանական է որ կրկին շուտով պատերազմի վայրը վերադառնայ:

— Սէրկէյի սպանութեան առթիւ Բեթերսպուրկի մէջ մեծ յուզում կը տիրէ: Խիստ խուզարկութիւններ կը կատարուին: Կայսերական թատրոնները գոցուած են:

— Սէրկէյ իշխանին գլուխը բոլորովին փշրուած է եղբւր եւ ուղեղը մայթերու վրայ ցրուած: Մարմնոյն քանի մը մասերը կին մը ժողվելով ոստիկանութեան յանձնել է:

— Պրէտեմուսցէվէն տկարութիւնը կը սասականայ եւ հաւանական որ պաշտօնէն քաշուի:

— Տալայ Լաման, որ Թիպէթի անգլիական դեսպանատունը կը գտնուէր փախչելով ռուս թիկնապահներով Բեթերսպուրկ կերթայ:

ԻՌԻՍ—ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ

Պ Ա Տ Ե Ր Ա Ջ Մ

Փետր, 4ին կը հեռագրեն թէ վախճանագրութեան ռուս նաւատորմի զբերանորդուած պատրաստ է բաց ձով ելլալ:

— Փետր, 4ին Լօնտօնէն կը հեռագրեն թէ ճարտնացիք պիկարենան հանել Բորթ Արթուրի ռուսական խորտակուած նաւերը եւ վերանորոգելով գործածել:

— Ճարտնացիք Բորթ Արթուրի պաշարման թգանօթներով սկսեր են ուժակոծել Բուլթիւնի բլուրը:

— Ճարտնացիները յաջողութեւ խօսնալու գետի վրայ գտնուող երկու կամուրջները քանդել:

— Գուրուսթըին կը հեռագրէ որ յունվար 20ին յարձակելու են ճարտնացիներուն վրայ, բայց վերջը շրջապատուել են ճարտնացիներէն, ու հաջիւ կրցեր են ճողոպրիլ:

— Փետր, 6ին Լօնտօնէն կը հեռագրեն թէ ժէնէրալ Շթաքէլպէրկ եւ երեք գնդապետներ վերջերս վիրաւորուել են Շախօ գետի քովը տեղի ունեցած ճակատամարտներու մէջ:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ԵՒ ՍԵՐԳԷՅԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիկի ընկերվարական թերթերէն, բացի միւս բոլոր թերթերը խստօրէն կը դատապարտեն Սէրգէյի սպանութիւնը:

— Աւստրիական մամուլը կը յայտարարէ որ Սէրգէյ Ռուսիոյ մէջ ամենատուած մարդն էր:

ԲԱՑԻԱՆ Է ԲԱԺԱՆՈՐԻԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ե. Յրանգիւնի «Ա Տ Ր Պ Ա Ս Ա Կ Ա Ն» Պատկերազարդ ծովածուի

«Աւսրպատական» պարունակում է իր մէջ մի շարք յօդուածներ (Թւով 30 35) որոնք զանազան ժամանակներում լոյս են տեսել պարբերական հրատարակութիւնների մէջ, մեծագոյն մասը ՄՈՒՐՃ ամսագրում, կը լինեն նաեւ նոր գրութիւններ, իսկ արատապակները լոյս տեսնելու են նոր սրբագրութեամբ աւելի ընդարձակ եւ ճօնացրած: Գիրքը որ սպառըւելու է Թիֆլիզում, ունենալու է 450—500 էջ, 50—60 արկեր եւ անսարաններ:

Բաժանորդագիրն է Ռուսաստանում 1 ը. 60 կոպէկ: Պարսկաստանում 1 թուան, իսկ Արտասահմանում 5 ֆրանք: Բաժնեկիներ կանխիկ է. լոյս տեսնելուց յետոյ գրքի գինը կարող է զգալի կերպով բարձրանալ:

Բաժանորդագրութիւնը ընդունում է Ռուսաստանում. Թիֆլիսում Վէրմէյա սպարանում. Բագում Պ Տիգրան Ռաշմանանի մօտ. Երեւանում Սարգիս Օհանջանեանի մօտ. Բոստով գօնի վրայ Պ. Ջաքար Ռուսաստանի մօտ Բաթումում Սողոմոն Յարութիւնեանի մօտ:

Պարսկաստանում. Թէհրանում Պր. Յաքէթ Սաչատրեանի մօտ. Թաւրիզում Պ. Պ Ալէք Բաբեանի եւ Յովսէփ Յովհաննէսեանի մօտ. Սալմաստ շեղիկալի մօտ:

Արաստանում. Եգիպտոս— Դօկտոր Կ. Փաշեան—Ալէքսանդրիա. Ամ. Իրկա. — Վալարենիքի խմբագրատուն (Պօսթմեն) Պուլկարիա. — Մարթուսի խմբագրատունը—Վառնա

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ռուսուց ծխախմբաւ Բամաճանի քով կը ծախուին Եւրոպ. Հայ Ռուսանողական Միութեան հրատարակած Հայաստանի Գարտէզներ. Օտար քաղաքներէն ստանալու համար 1.30 սանգիմ պէտք է զրկել:

ԲԱԺԱՆՈՐԻԱԳՐՈՒՆ

—)o(—

Տարին վերջացաւ եւ մեր բաժանորդներէն շատերը զեռ իրենց բաժնեկիները չեն վճարած:

Կան եւ այնպիսիները որոնք երկու տարեկան պարտք ունին: Ինչպէս կերելի այդ մարդիկը կը կարծեն թէ մենք թուղթը տէմբը ձրի կառնենք, գրաշարները ու տպարաններն ալ ձրի կայխտին եւ մենք հաց չենք ուտեր, այլ օդով կապրինք:

Ինչ մը ազնիւ ըլլալու են մեր ջը վճարող բաժանորդները, մանաւանդ անոր համար որ մենք երբէք առանց բաժանորդներու պահանջին թերթ չենք զրկել մարդու: Պահանջողը եւ իր պարտականութիւնը կատարելու տարրական զգացումէն զուրկ չը պիտի ըլլայ:

ОГОВОРИТЕЬ
Мурадъ-Ераносянъ

Печатница „Взаимность“ Варна